

Høring over udkast til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen forud for planperioden 2026/2027

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø sender hermed udkast til ændring af bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen) i offentlig høring.

Høringssvar bedes senest den 24. juni 2026 sendt til kvaelstof-klima@sgav.dk med cc til andope@sgav.dk med angivelse af j.nr. 2026 - 18568.

Eventuelle spørgsmål til høringen kan rettes til Anette Dodensig Pedersen på tlf. 20 14 47 32 eller på mailadressen andope@sgav.dk.

De foreslåede ændringer er beskrevet nærmere nedenfor.

Det bemærkes, at høringssvar fra andre end statslige myndigheder offentliggøres på høringsportalen, og at afgivelse af høringssvar samtidig opfattes som et samtykke til offentliggørelse, herunder af navn og mailadresse.

Indhold

1. Baggrund for gødningsanvendelsesbekendtgørelsen	2
2. Indhold af de foreslåede ændringer	2
2.1 Fosforlofter	2
2.2 Dispensation til udvikling af miljøteknologi mv.	3
3. Miljømæssige konsekvenser	3
4. Administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser	4
4.1 Administrative konsekvenser for erhvervslivet	4
4.2 Erhvervsøkonomiske konsekvenser	4
4.3 Principper for agil erhvervsrettet regulering	4
5. Forholdet til EU-retten.....	4
5.1 Konditionalitet.....	4
5.2 Krydsoverensstemmelse	5
6. Ikrafttrædelsesdato	5

1. Baggrund for gødningsanvendelsesbekendtgørelsen

Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen) har hjemmel i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025.

Bekendtgørelsen indeholder krav til, hvordan jordbrugsvirksomhederne skal udbringe gødning og fastsætter regler for, hvor store mængder af kvælstof og fosfor, som den enkelte jordbrugsvirksomhed må udbringe.

2. Indhold af de foreslåede ændringer

2.1 Fosforlofter

Fosforlofterne fastsætter lofter for tildeling af fosforholdig gødning til harmoniarealet for både organiske gødninger, herunder husdyrgødning, samt for kunstgødning og bioaske i kg fosfor pr. hektar. Hver gødningstype er således tilknyttet et specifikt fosforloft. Der er herved fastsat forskellige lofter for, hvor mange kg fosfor pr. hektar, der årligt må tildeles med forskellige gødningstyper, og på baggrund heraf beregnes jordbrugsvirksomhedens fosforarealkrav, det vil sige hvor stort et harmoniareal, der kræves til udbringning af den pågældende jordbrugsvirksomheds fosformængde.

Da fosforlofterne blev indført i 2017 var der for de forskellige gødningstyper fastsat forskellige fosforlofter på mellem 30 og 47 kg fosfor pr. hektar. Der er herefter foretaget en gradvis stramning af de højeste fosforlofter. I dag er fosforloftet for husdyrgødning fra fjerkræ, kødædende pelsdyr og svin 29 kg fosfor pr. hektar, og for alle andre typer gødning 30 kg. Fosfor pr. hektar.

I visse oplande til store søer målsat i vandområdeplanerne var der fra 2018/2019 til og med 2024/2025 fastsat et skærpet fosforloft på 30 kg fosfor pr. ha, uanset gødningstypen. Områderne med skærpede fosforlofter fremgår af bekendtgørelse nr. 929 af 16. juli 2024 om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter. I planperioden 2025/2026 var det skærpede loft bortfaldet som følge af, at de generelle fosforlofter var reduceret til samme eller lavere niveau som det skærpede loft.

Det foreslås, at foretage 3 forskellige ændringer af fosforlofterne.

- 1) Ensretning af det generelle fosforloft til 29 kg P per ha
- 2) Fastsættelse af hævet fosforloft for økologiske grise på 33 kg P per ha.
- 3) Fastsættelse af skærpet fosforloft til fosforfølsomme søer til 28 kg P per ha

Det generelle fosforloft foreslås ensrettet til 29 kg fosfor pr. hektar for alle gødningstyper. Dette er en lille skærpelse af fosforloftet, der har sigte på en administrativ forenkling for både virksomheder og kontrolmyndigheden. Fordelen herved vil være, at der ikke skal beregnes et fosforloft i gødningsregnskabet ud fra andelen af gødningstyper med forskelligt fosforloft, når der overføres husdyrgødning og anden organisk gødning mellem virksomheder. Ændringen vil medføre administrative lettelser for erhvervet, især for biogasselskaberne, og i

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vil håndteringen i IT-systemet og kontrollen blive mere enkel.

Aarhus Universitets opdaterede normtal for fosforudskillelse fra husdyr viser en højere udskillelse fra økologiske grise i forhold til konventionelle grise. Dette skyldes bl.a., at der ikke kan anvendes fytase som tilsætning til foder i den økologiske produktion. Normtallene træder i kraft den 1. august 2026, og det vil være nødvendigt at øge fosforloftet for økologiske grise, hvis den nuværende produktion skal kunne fortsætte med det eksisterende jordtilliggende.

Fastsættelsen af et skærpet fosforloft til fosforfølsomme søer på 28 kg fosfor pr. hektar sker som følge af de opdaterede vandområdeplaner for 2021-2027, som blev offentliggjort den 18. december 2025.

2.2 Dispensation til udvikling af miljøteknologi mv.

Efter bekendtgørelsens § 21 kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø¹ dispensere fra reglerne i bekendtgørelsens §§ 4-20 til forsøgs-, test-, udviklings- og demonstrationsprojekter med henblik på udvikling af miljøteknologi og teknikker og metoder til landbrugsdrift. Muligheden for at give dispensation kan bl.a. bruges til forskningsforsøg, der ikke er dækket ind af den generelle undtagelse til forskningsforsøg i bekendtgørelsens § 2.

Med den foreslåede ændring gøres det mere klart, hvilke formål, der kan dispenseres til samt hvilke betingelser, der som minimum tilknyttes til en dispensation. Det foreslås, at også udvikling af klimateknologi bliver omfattet af bestemmelsen. Det foreslås endvidere, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af bestemmelsen, at projekterne skal omfatte teknologier, teknikker og metoder, som understøtter færre udledninger af kvælstof, ammoniak og drivhusgasser ved udbringning af gødning end eksisterende teknologier, teknikker og metoder.

Med de foreslåede regler vil der yderligere blive forbedrede muligheder for f.eks. teknologiproducenters validering af de teknologier, teknikker og metoder, der indgår i et projekt, der er meddelt dispensation til. Heraf er de væsentligste regler, at jordbrugsvirksomheder, som deltager i projekterne, bliver forpligtede til at overholde betingelser i dispensationen, og at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan fastsætte vilkår for dispensationen om, at en anerkendt forskningsinstitution skal have adgang til tilsagnshavers og deltagende jordbrugsvirksomheders forretningslokaler og bedrifter med henblik på at efterprøve projekternes effekt.

3. Miljømæssige konsekvenser

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen udgør en plan eller et program efter miljøvurderingsloven. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har vurderet, at der skal gennemføres en vurdering (screening) efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, af, om de ændringer, der foreslås gennemført i

¹ Ordlyden i den gældende bekendtgørelse er "Landbrugsstyrelsen". Kompetencen til at meddele dispensation er overført til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, således at der skal gennemføres en miljøvurdering.

Ændringerne af fosforreguleringen kan opgøres som den mængde fosfor der samlet set fortrænges som følge af stramminger, eller ikke fortrænges som følge af et hævet fosforloft.

Ensretning af fosforloftet samt skærpelsen af fosforloftet på arealer der afvander til fosforfølsomme søer udgør en fortrængning på 370 tons fosfor. Det hævdede fosforloft for økologiske grise svarer til 35 tons fosfor, der ikke fortrænges. Samlet set fortrænger ændringen af fosforreguleringen således 335 tons fosfor.

Den ændrede fosforregulering anses således som værende positiv for miljøet.

4. Administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det har ikke været muligt at sende udkastet til ændring af bekendtgørelsen i præhøring i Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR). Høring af Erhvervsstyrelsen foretages derfor samtidig med den offentlige høring. Der tages derfor forbehold for dette. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vurderer dog, at de foreslåede ændringer ikke vil medføre øgede administrative byrder eller væsentlige økonomiske konsekvenser for erhvervet.

4.1 Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Ensretningen af det generelle fosforloft til 29 kg P per ha vil medføre en administrativ lettelse for virksomheder, der overfører gødning til andre virksomheder. Der er ingen administrative konsekvenser som følge af de øvrige ændringer.

4.2 Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

4.3 Principper for agil erhvervsrettet regulering

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har vurderet, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante for de foreslåede ændringer af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

5. Forholdet til EU-retten

Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning indeholder bestemmelser, som gennemfører en række miljødirektiver, herunder Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (nitratdirektivet). De foreslåede ændringer ændrer ikke på den hidtidige implementering. Der henvises til bekendtgørelsens fodnote.

5.1 Konditionalitet

Det følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 artikel 12 og bilag III, at nationale bestemmelser, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, er omfattet af konditionalitet. Reglerne om konditionalitet finder anvendelse i forhold til landbrugere, der søger om visse typer af landbrugsstøtte (f.eks. grundbetaling). Manglende overholdelse af regler, der udgør konditionalitetskrav, kan føre til administrative sanktioner i

form af bl.a. nedsættelse af landbrugsstøtten (konditionalitets sanktioner). Idet de foreslåede ændringer ikke påvirker den eksisterende direktivimplementering, er der ikke nye eller ændrede lovgivningsbestemte konditionalitetskrav.

5.2 Krydsoverensstemmelse

Det følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 artikel 93 og bilag II, at bestemmelser, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, er omfattet af krydsoverensstemmelse. Nationale bestemmelser der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5 er, udover at være omfattet af konditionalitet, således også omfattet af krydsoverensstemmelse. Reglerne om krydsoverensstemmelse (KO) finder fortsat anvendelse i forhold til landbrugere, der har et tilsagn under landdistriktsprogrammet 2007-2013 og/eller 2014-2022. Manglende overholdelse af bestemmelser, der udgør KO-krav, kan føre til administrative sanktioner i form af bl.a. støttenedsættelse (KO-sanktioner). Idet de foreslåede ændringer ikke påvirker den eksisterende direktivimplementering, er der ikke nye eller ændrede lovgivningsbestemte konditionalitetskrav.

6. Ikrafttrædelsesdato

Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning forventes at træde i kraft 1. august 2026.